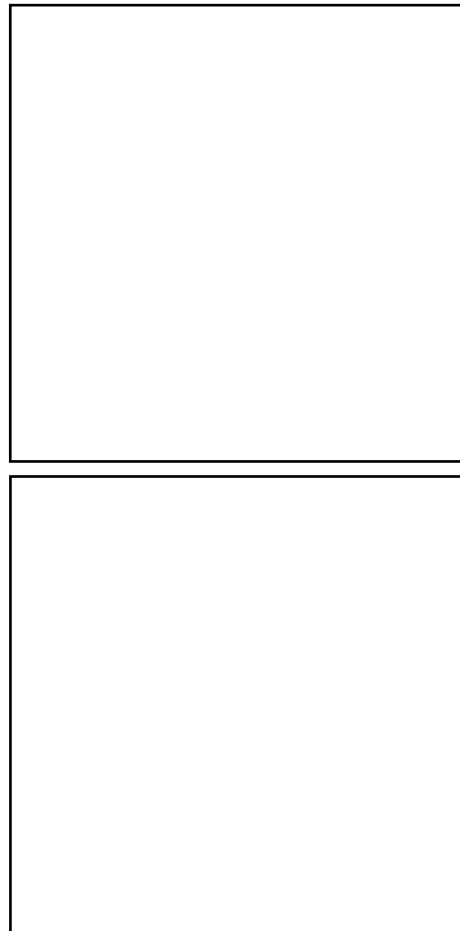

INTRATA

Innføring i punktskriftnoter

Del 2

Gunleik Bergrud

Huseby kompetansesenter

2010

INTRATA

Innføring i punktskriftnoter

Del 2

Gunleik Bergrud
Huseby kompetansesenter

STATPED SKRIFTSERIE NR 100

© Huseby kompetansesenter, Oslo 2010

ISSN 1503-271X

ISBN 978-82-7740-943-6

Forsidefoto: iStockphoto.com og Ole Bjørn Lier

Se www.statped.no/bibliotek/skriftserie for flere utgivelser i Statped skriftserie.

INNHold

Forord.....	7
NOTER FOR KLAVIATURINSTRUMENTER	9
Håndtegn	9
Øvelser med flere stemmer	10
Intervalltegn	13
Øvelser med intervaller.....	15
Treklanger og firklanger	24
Øvelser med treklanger og firklanger	24
Bistemmetegn.....	27
Øvelser med bistemmetegn.....	28
Kort bistemmetegn og taktdelingstegn.....	31
Øvelser med kort bistemmetegn og taktdelingstegn.....	31
4-stemmig sats.....	32
Øvelser med akkordprogresjoner	32
Øvelser med 4-stemmig sats	35
Kor med solist	41
Solostemme og piano	47
Øvelser med buer	48
Øvelser med trioler.....	51
Pustetegn.....	53
Øvelser med pustetegn	53
To solostemmer og piano.....	53
ØVELSE MED TRANSPONERENDE INSTRUMENTER	57
ØVELSE MED STRYKEINSTRUMENTER.....	60
Repetisjonstegn	62
Fermate.....	63
FORSIRINGER.....	65
Øvelser med forslag.....	65
Triller	66
Øvelser med triller	66
NYANSER	68
Staccato.....	68
Portamento	69
Tenuto.....	70
Aksenter.....	70
SEGNO.....	71
FINGERSETNING	74
NOTER FOR GITAR	75
NOTER FOR ORGEL.....	82
NOTER FOR TREKKSPILL.....	88
TEGNOVERSIKT	95
Note- og pausetegn	95
Oktavtegn.....	95
Fortegn.....	95
Fingersetning	96
Angivelse av strenger	96
Posisjoner	96
Prefiks for stemmer	97

Dobbeltstrek og repetisjonstegn.....	98
Taktarter.....	98
Forsiringer og buer.....	98
BRAILLES GRUNNLAG FOR NOTESYSTEMET	99
LESETABELL	100

Forord

Intrata del 2 er en videreføring av Intrata del 1 (skriftserie nr. 74), og gir videre innføring i punktskriftnoter. Intrata del 2 gir opplæring i punktskriftnoter for forskjellige instrumentgrupper, som klaviaturinstrumenter - piano, orgel og trekkspill, blåseinstrumenter som ett og to soloinstrumenter sammen med piano, og dessuten noter for gitar. Heftet inneholder også noter for kor, notasjon av ornamentikk og en tegnoversikt.

Heftet gis ut i to identiske utgaver, en taktil utgave for punktskriftbrukere og en visuell utgave for seende. Heftet er beregnet for musikk lærere som skal undervise i punktskriftnoter, men kan også benyttes av punktskriftbrukere som skal lære noter.

Det er nødvendig å ha gått gjennom Intrata del 1, eller inneha tilsvarende kunnskaper i punktskriftnoter, før en begynner på Intrata del 2.

Intrata del 2 har en bestemt progresjon når det gjelder generell notekunnskap. For øvrig kan brukeren konsentrere seg om noter for sin instrumentgruppe eller om noter for sang.

Huseby kompetansesenter
Oslo 2010

Gunleik Bergrud

NOTER FOR KLAVIATURINSTRUMENTER

Håndtegn

I musikk for klaviaturinstrumenter skrives notene for hver hånd for seg. Notene for høyre hånd skrives på linja over notene for venstre hånd. Alle taktene begynner rett over hverandre. Håndtegnene ser slik ut:

⠠⠠⠠⠠	=	Høyre hånd	
⠠⠠⠠⠠	=	Venstre hånd	

Det skal stå punkt tre etter håndtegnene - hvis det ikke umiddelbart etterfølges av et oktavtegn.

⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠
⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠

⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠
⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠

⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠
⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠
		

Andante

The musical score for the 'Andante' section is written in 3/4 time. It consists of three systems of piano accompaniment. Each system has a treble and bass clef. The first system begins with a whole note chord in the bass clef. The melody in the treble clef consists of quarter notes and half notes. The second and third systems continue this pattern, with the bass clef providing a steady accompaniment of quarter and half notes.

The Braille musical notation for the Andante section is presented in six systems. Each system contains two lines of Braille, representing the treble and bass clefs. The notation uses standard Braille musical symbols for notes, rests, and bar lines, arranged to correspond to the piano accompaniment in the musical score above.

Moderato

The musical score for the 'Moderato' section is written in 3/4 time. It consists of a single system of piano accompaniment. The treble clef contains a melody of quarter and eighth notes. The bass clef contains a simple accompaniment of quarter notes.

Allegro

Braille musical notation consisting of five systems of two staves each. Each staff is represented by a series of dots in a 2x5 grid format, corresponding to the musical notes and rests in the score below.

Allegretto

The musical score is written in 6/8 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of three systems of two staves each. The first system shows the beginning of the piece with a melody in the treble clef and a bass line in the bass clef. The second system continues the melody and accompaniment. The third system concludes the piece with a double bar line.

Intervalltegn

Når det er flere stemmer som skal spilles med samme hånd, skrives melodistemmen med notetegn og understemmen med intervalltegn. Dette gjelder bare når melodistemmen og understemmen har helt like noteverdier. Intervalltegnene settes umiddelbart etter noten.

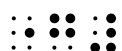
Her går intervallene ovenfra og ned.

d¹ sammen med c¹ - **sekund**

e¹ sammen med c¹ - **ters**

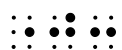
f¹ sammen med c¹ - **kvart**

g¹ sammen med c¹ - **kvint**

a¹ sammen med c¹ - **sekst**

h¹ sammen med c¹ - **septim**

c² sammen med c¹ - **oktav**

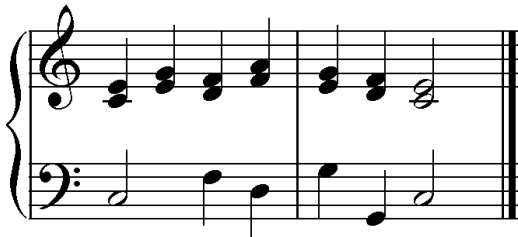
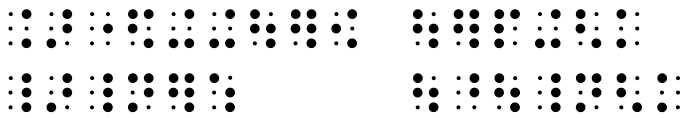
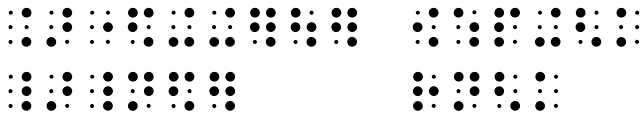
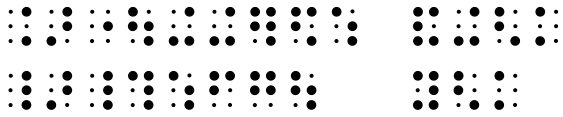

g¹# sammen med c¹ - **forstørret kvint**

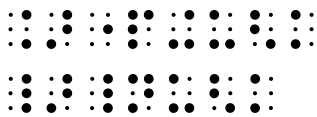
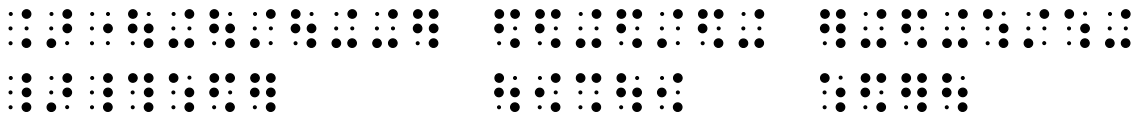
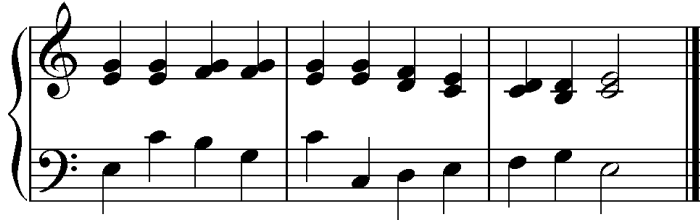
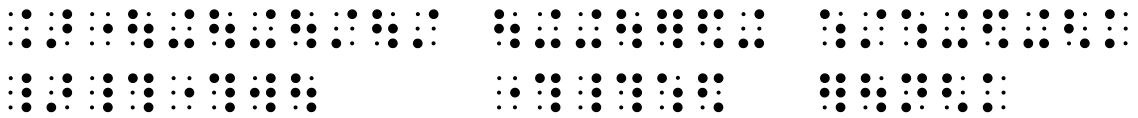
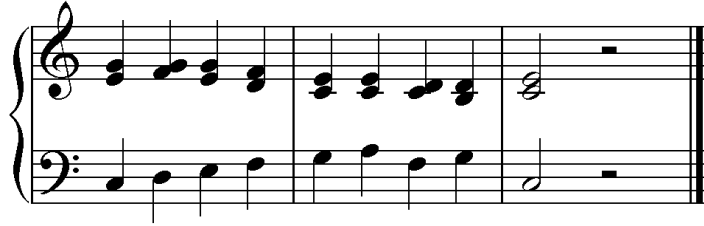
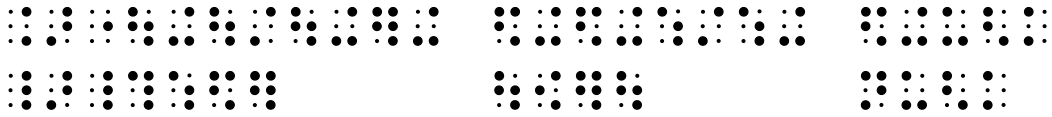
g¹ sammen med c¹# - **forminsket kvint**

Her er tre øvelser der intervallene veksler mellom ters og sekund.

⠠ = sekund

Så følger øvelser der også kvart er med.

⠠⠠ = kvart

Braille notation for a musical passage, consisting of three lines of six dots each, representing musical notes and rests.

Braille notation for a musical passage, consisting of two lines of six dots each, representing musical notes and rests.

Moderato

Musical score for Moderato in 4/4 time. The score consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has one flat (B-flat). The melody in the treble clef consists of chords: C4-E4-G4, C4-E4-G4, C4-E4-G4, C4-E4-G4, C4-E4-G4, C4-E4-G4. The bass line consists of quarter notes: C3, D3, E3, F3, G3, A3, B3, C4.

Braille notation for a musical passage, consisting of three lines of six dots each, representing musical notes and rests.

Braille notation for a musical passage, consisting of two lines of six dots each, representing musical notes and rests.

Braille notation for a musical passage, consisting of two lines of six dots each, representing musical notes and rests.

Andante

Musical score for Andante in 4/4 time. The score consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has one flat (B-flat). The melody in the treble clef consists of chords: C4-E4-G4, C4-E4-G4, C4-E4-G4, C4-E4-G4, C4-E4-G4, C4-E4-G4, C4-E4-G4. The bass line consists of quarter notes: C3, D3, E3, F3, G3, A3, B3, C4.

Kvintintervallet skrives med nedflyttet i - punkt 3,5. Her er noen eksempler med hyggig bruk av kvint.

⠠⠠ = kvint

Braille notation for the first section of the piece, consisting of five lines of musical notation.

Adagio

Musical score for the Adagio section, showing a piano accompaniment in 4/4 time with a treble and bass clef.

Braille notation for the second section of the piece, consisting of five lines of musical notation.

Moderato

Musical score for the Moderato section, showing a piano accompaniment in 3/4 time with a treble and bass clef.

I venstre hånd regnes intervallet fra nederste tone og oppover. Det vil si at i følgende eksempel har høyre og venstre hånd de samme tonene:

Braille notation and a musical score illustrating the interval counting in the left hand. The Braille notation shows two lines of notes. The musical score shows a treble clef with a single note and a bass clef with a single note, representing the same pitch in both hands.

Braille notation for the first section of the piece, consisting of three lines of musical notation.

Braille notation for the second section of the piece, consisting of two lines of musical notation.

Adagio

Musical score for Adagio in 4/4 time, showing a piano introduction with a treble and bass staff.

Braille notation for the first section of the piece, consisting of three lines of musical notation.

Braille notation for the second section of the piece, consisting of two lines of musical notation.

Braille notation for the third section of the piece, consisting of two lines of musical notation.

Andante

Musical score for Andante in 2/4 time, showing a piano introduction with a treble and bass staff.

I likhet med ters så er sekst et intervall som forekommer ofte. Her er noen øvelser der seksten stadig er med.

⠠⠠ = **sekst**

Braille musical notation for the first section, consisting of five lines of dots.

Moderato

Musical score for Moderato in 4/4 time. The treble clef part consists of four measures of chords: G4-A4-B4, G4-A4-B4, G4-A4-B4, and G4-A4-B4. The bass clef part consists of four measures of single notes: G3, A3, B3, and G3.

Braille musical notation for the second section, consisting of five lines of dots.

Adagio

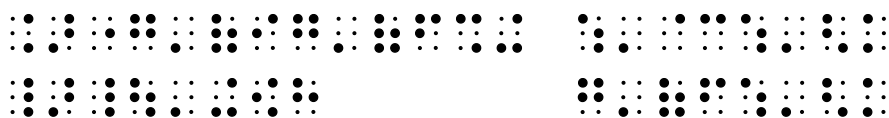
Musical score for Adagio in 3/2 time. The treble clef part consists of four measures: G4-A4-B4, G4-A4-B4, G4-A4-B4, and G4. The bass clef part consists of four measures: G3, A3, B3, and G3.

Braille musical notation for the third section, consisting of five lines of dots.

Braille musical notation for the first piece, consisting of five systems of two staves each. Each system contains a series of dots representing the notes and rests of the musical score.

Espressivo

Braille musical notation for the second piece, consisting of five systems of two staves each. Each system contains a series of dots representing the notes and rests of the musical score.

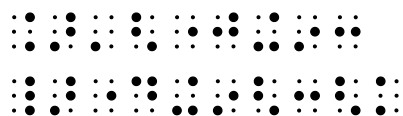
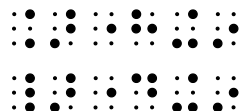

Espressivo

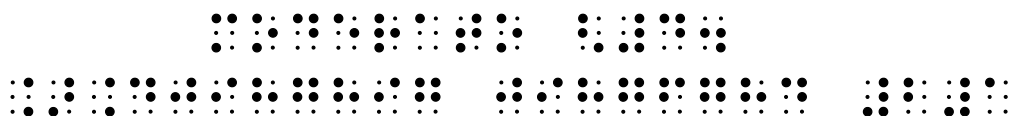
Treklanger og firklanger

En akkord skrives med noten for ytterstemmen og to eller tre intervalltegn. Intervallet regnes alltid fra ytterstemmen - øverste tone i høyre hånd og dypeste tone i venstre. Intervalllene regnes ut fra skalatonene. Disse akkordene i høyre og venstre klinger likt:

Øvelser med treklanger og firklanger

I de første øvelsene spilles akkordene i venstre hånd (hvis du spiller et klavierinstrument), og høyre hånd spiller melodien. Her regnes altså intervallene nedenfra og oppover.

Denne akkordrekken spilles i høyre hånd (hvis du spiller et klaviaturinstrument). I akkordrekken kan du både forenkle og utvide akkordrepertualet.

Diagram illustrating chord progressions for the piece, showing various chord voicings and fingerings. The diagram is organized into 10 groups, each representing a different chord from the progression. Each group contains two rows of dots representing the piano keyboard layout (white and black keys). The first row shows the full chord voicing, and the second row shows a simplified or alternative voicing. The groups are arranged in a grid-like fashion, with some groups having two rows of dots and others having one row of dots.

Largo

Bistemmetegn

Følgende tonerekke kan spilles med to hender på et klaviaturinstrument, og da noteres den slik:

Men disse notene kan godt også spilles med én hånd. Da må det av notasjonen gå klart fram at begge stemmer skal spilles med samme hånd. Til det bruker vi "bistemmetegn" - som forteller at begge stemmer skal spilles samtidig (ikke etter hverandre). Bistemmetegnet som gjelder for hele takter, ser slik ut:

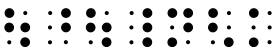
 = Bistemmetegn

Bistemmetegnet settes umiddelbart etter siste tone i stemmen. Notene i den andre stemmen følger umiddelbart. Eksemplet ovenfor kan da også se slik ut:

Øvelser med bistemmetegn

I likhet med intervaller regnes bistemmene ovenfra og nedover. Unntaket er venstre hånds noter i en klaverstemme; der regnes de nedenfra og oppover.

Braille musical notation for the first system, consisting of two lines of Braille characters.

Braille musical notation for the second system, consisting of two lines of Braille characters.

Standard musical notation for the first system, featuring a treble clef and a bass clef with notes and rests.

Braille musical notation for the second system, consisting of two lines of Braille characters.

Braille musical notation for the third system, consisting of two lines of Braille characters.

Braille musical notation for the fourth system, consisting of two lines of Braille characters.

Braille musical notation for the fifth system, consisting of two lines of Braille characters.

Braille musical notation for the sixth system, consisting of two lines of Braille characters.

Braille musical notation for the seventh system, consisting of two lines of Braille characters.

Andante

Kort bistemmetegn og taktdelingstegn

Den siste øvelsen kan skrives på en enklere måte. Her er det stort sett bare første taktslag som har 8-deler i øverste stemme, mens det er treklanger på de andre taktslagene. Her kan vi bruke "to taktdelingstegn", slik at første taktslag skrives for seg og de to siste taktslagene for seg - med taktdelingstegn mellom. Taktdelingstegnet består av to celler: 4,6 og 1,3.

⋮⋮ = Taktdelingsteg

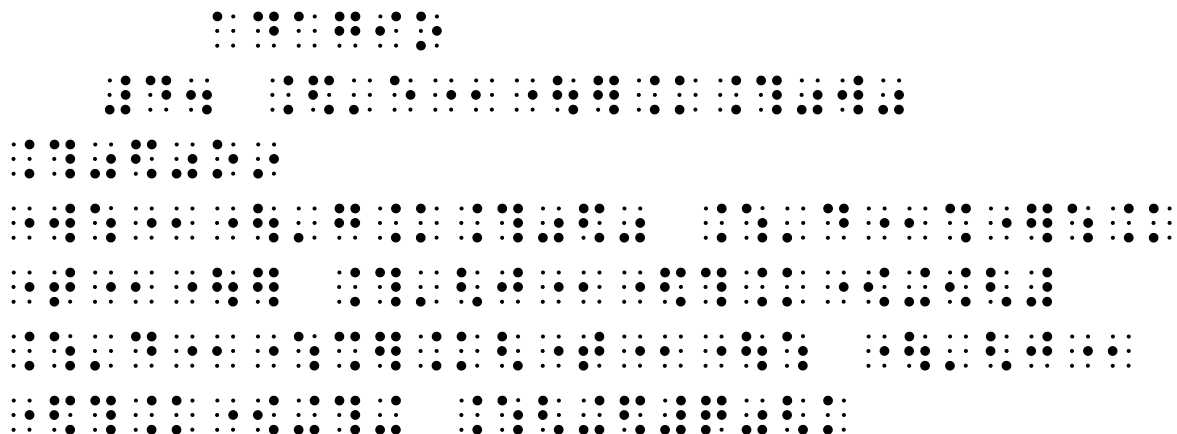
Når vi deler takten på denne måten, må vi bruke "kort bistemmetegn" - et bistemmetegn som gjelder bare for en del av takten. Dette tegnet består også av to celler: punkt 5 og 2.

⋮⋮ = Kort bistemmetegn

Øvelser med kort bistemmetegn og taktdelingstegn

Først kommer øverste stemme i første firedel; deretter følger understemmene for samme firedel. Deretter kommer resten av takten skrevet som treklanger. Forrige øvelse vil da se slik ut:

Andante

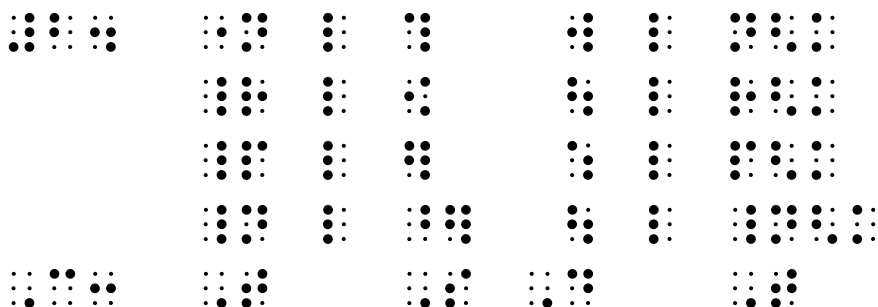

4-stemmig sats

Vi har flere oppstillinger av 4-stemmig sats, avhengig av bruksområdet. 4-stemmig sats kan være eksempler og oppghaver i harmonilæreundervisningen. Da har hver stemme sin betydning, samtidig som også akkordprogresjonen er viktig. Vi sier at vi må lese satsen både vannrett og loddrett. Videre kan 4-stemmig sats være en korsats. Da må hver stemme ha sine aktuelle noter, mens korleder/dirigent må ha hele partituret. For en som skal spille en 4-stemmig sats på et klaviaturinstrument er det nok å ha satsen ut fra akkordene.

Øvelser med akkordprogresjoner

Til å begynne med er det greit å sette stemmene over hverandre. Da kan vi lese hver enkelt stemme vannrett, og vi kan lese akkordene loddrett.

(C:)

T S D T

(C:)

T S D T

(Dm:)

T S D T

Hvis disse tre eksemplene skal spilles på et klaviaturinstrument, er det mest praktisk å bruke "akkordnotasjon" - akkordene skrives med note for basstonen og intervaller ut fra denne. Eksemplene ser da slik ut:

Øvelser med 4-stemmig sats

Disse øvelsene er satt opp som akkordprogresjoner, som klaver/orgel-noter, som akkordnotasjon og som 4-stemmig korsats. Her kan korstemmene erstattes med instrumenter.

Braille notation for the first system, consisting of three lines of musical notation.

Musical staff for the first system, showing a 4/4 time signature and a series of chords.

Braille notation for the second system, consisting of two lines of musical notation.

Sopran

Musical staff for the Soprano part, showing a 4/4 time signature and a melodic line.

Braille notation for the third system, consisting of two lines of musical notation.

Alt

Musical staff for the Alto part, showing a 4/4 time signature and a melodic line.

Braille notation for the fourth system, consisting of two lines of musical notation.

Tenor

Musical staff for the Tenor part, showing a 4/4 time signature and a melodic line.

Braille notation for the fifth system, consisting of two lines of musical notation.

Bass

Musical staff for the Bass part, showing a 4/4 time signature and a melodic line.

Braille musical notation consisting of several lines of dots representing musical notes and rests.

Partitur

SOPRANO

ALTO

TENOR

BASS

Braille musical notation consisting of several lines of dots representing musical notes and rests.

Braille musical notation consisting of several lines of dots representing musical notes and rests.

Braille musical notation for the first system, consisting of two lines of dots.

Braille musical notation for the second system, consisting of three lines of dots.

Sopran

Braille musical notation for the third system, consisting of three lines of dots.

Alt

Braille musical notation for the fourth system, consisting of three lines of dots.

Tenor

Braille musical notation for guitar, consisting of three lines of six-dot patterns representing chords and notes.

Bass

Bass line musical notation in 6/8 time, featuring a melodic line with eighth and quarter notes.

Braille musical notation for piano accompaniment, including two systems of six-dot patterns for chords and notes.

Partitur

Vocal partitura for Soprano, Alto, Tenor, and Bass, showing four staves of musical notation in 6/8 time.

Kor med solist

En eventuell solostemme settes før/over de andre korstemmene. Tegnet sløyfes i partituret. I venstre marg står taktnummer (uten talltegn). Tegnet for solostemme er:

⋮ = Solostemme

Når teksten gjentas mange ganger, bruker vi gjentakelsestegn (2,5) som viser antall repetisjoner.

⋮ = Gjentakelsestegn

Braille notation for the first system of the page.

Skvalpe vann på hvalpemann

(André Bjerke)

Solo

Ser du bar-na skval-pe vann på en li-ten hval-pe - mann den-ne hval-pen he- ter
 Pjokk og kan al - dri vas - kes nok! den - ne hval-pen he - ter Pjokk og kan ald - ri vas - kes nok!

Braille notation for the second system of the page.

Sopran

skval-pe, skval-pe skval - pe skval - pe skval - pe skval - pe skval-pe skval - pe skval - pe Den-ne
 hval-pen he-ter Pjokk og kan ald - ri vas-ker nok!

Braille musical notation consisting of 11 lines of dots.

Alt

skval-pe skval-pe skval-pe skval-pe skval-pe skval-pe skval-pe skval-pe skval-pe vas - kes nok!Den-ne

hval-pen he - ter Pjokk, og kan ald - ri vas-kes nok!

Braille musical notation consisting of 11 lines of dots.

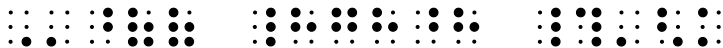
Tenor

skval-pe skval-pe skval-pe skval-pe skval-pe skval-pe skval-pe skval-pe skval- pe Den-ne

hval - pen he - ter Pjokk, og kan ald - ri vas-kes nok!

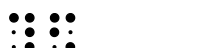
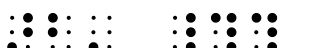
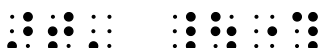
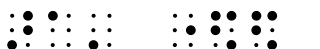
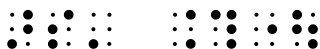
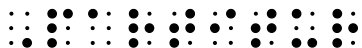
Bass

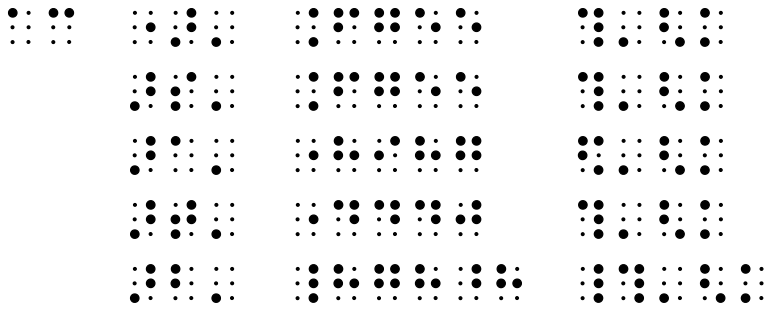
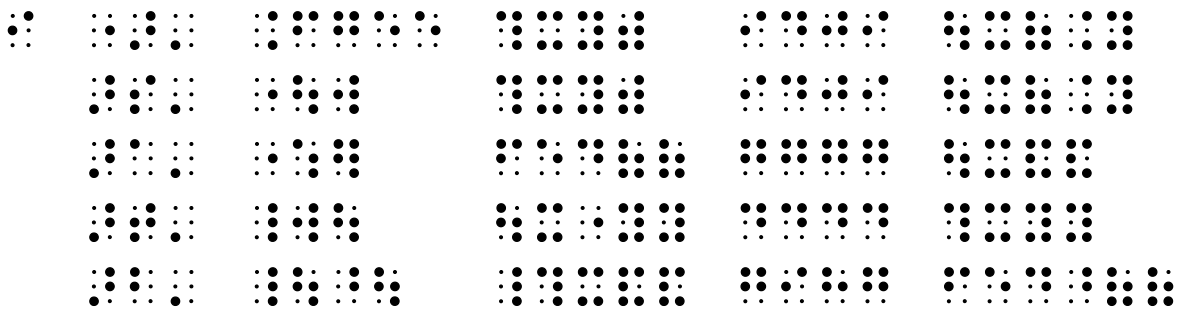
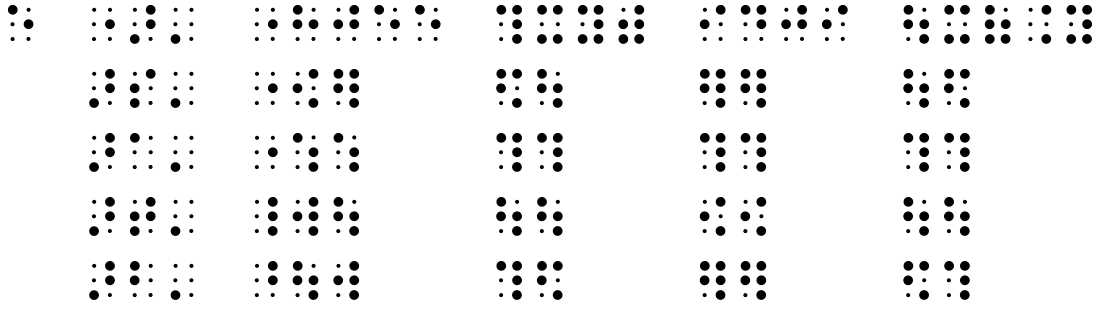

Skval-pe skval-pe skval-pe skval-pe skval-pe skval-pe skval-pe skval-pe skval- pe Den-ne

hval-pen he - ter he - ter Pjokk. og kan ald - ri vas-kes nok!

Partitur

SOLO

SOPRANO

ALTO

TENOR

BASS

5

Solo

S.

A.

T.

B.

9

13

Solostemme og piano

Solostemme skrives først; her tas med alle foredragstegn. Deretter skrives solostemme og pianostemme i partitur. Her sløyses som regel foredragstegnene i solostemmen.

Braille musical notation for piano accompaniment, consisting of three staves of Braille characters.

Solostemme

Musical notation for the solo voice part, written on a single staff in 4/4 time with a key signature of one flat (B-flat).

Braille musical notation for piano accompaniment, consisting of multiple staves of Braille characters.

Solo og piano

Øvelser med buer

Den buen vi har brukt til nå i denne boka er bindebue. Egentlig er det bindebue mellom to like toner i samme stemme.

Hvis bindebuen gjelder flere stemmer, brukes dette tegnet:

Dette tegnet brukes når det dreier seg om to stemmer eller mer:

Braille musical notation consisting of two lines of dots.

Braille musical notation consisting of five lines of dots.

Amen

A - men. A - men. A - men. A - men.

Braille musical notation consisting of multiple lines of dots, organized into several groups.

Leggiero

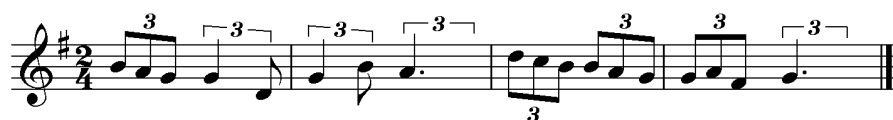
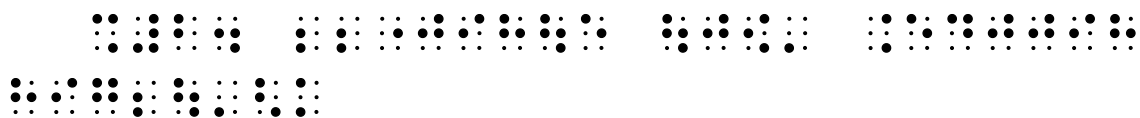
Øvelser med trioler

En rekke melodier kan skrives i en taktart som er delelig med tre - 3, 6, 9, 12 osv. Men den samme melodien kan skrives i en taktart som er delelig med to - 2, 4, 8 osv., men da må melodien skrives med trioler. Vi ser svært ofte at slike melodier skrives med punktert rytme, men de framføres alltid med trioler. Trioltegnet er punkt 2,3.

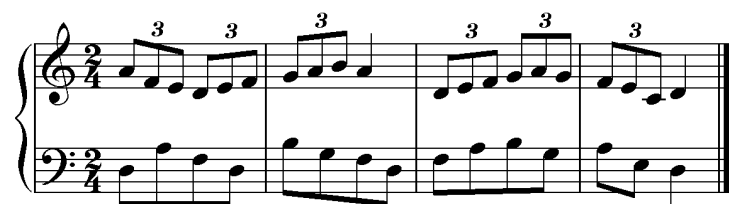
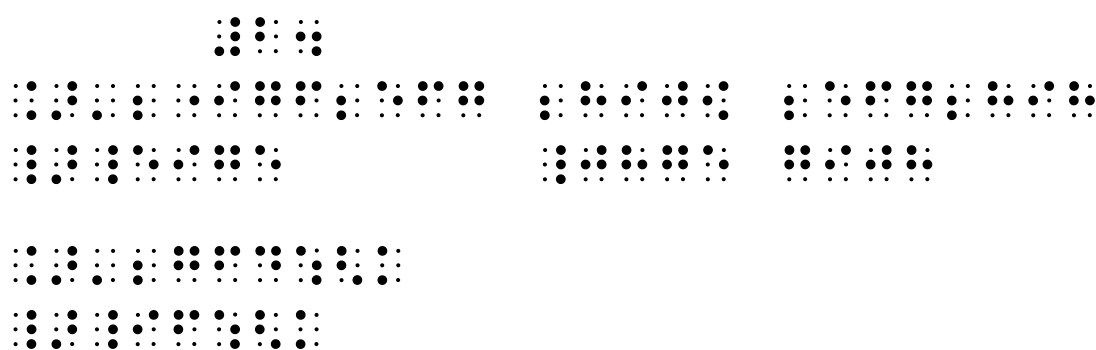
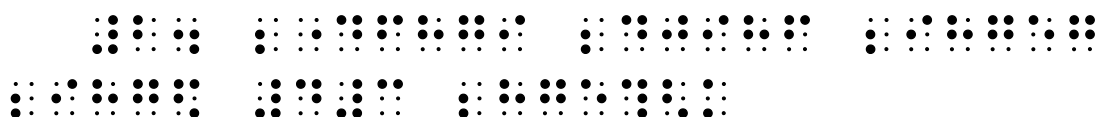
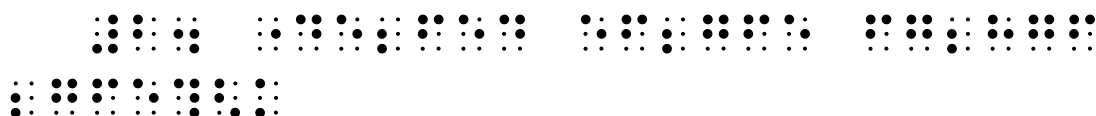
⋮ = Trioltegn

Denne strofen kan skrives på to måter, men framføringen bør være lik:

Her kan vi bruke Brilles fine forkortingsprinsipp: vi setter dobbel triol foran den første og enkel foran den siste - og vet dermed at det dreier seg om en rekke trioler.

Når vi trioler gjennom hele melodien, byr ikke rytmen på særlige problemer. Derimot kan det være større utfordringer i å veksle mellom trioler og "jevne" noteverdier. I de tilfellene har triolen samme varighet som to like noter.

••••• ••••• •••••
••••• ••••• •••••
••••• ••••• •••••
••••• ••••• •••••

••••• ••••• •••••
••••• ••••• •••••
••••• ••••• •••••
••••• ••••• •••••

••••• ••••• •••••
••••• ••••• •••••
••••• ••••• •••••
••••• ••••• •••••

Allegretto

3

5

First system of a musical score in 4/4 time, key of D major. It features a vocal line and a piano accompaniment. The piano part has a rhythmic pattern of eighth notes in the bass and chords in the treble. The tempo is marked 'Allegretto'.

Allegretto

7

9

Second system of the musical score, continuing the vocal and piano parts. The piano accompaniment continues with its characteristic rhythmic pattern.

11

13

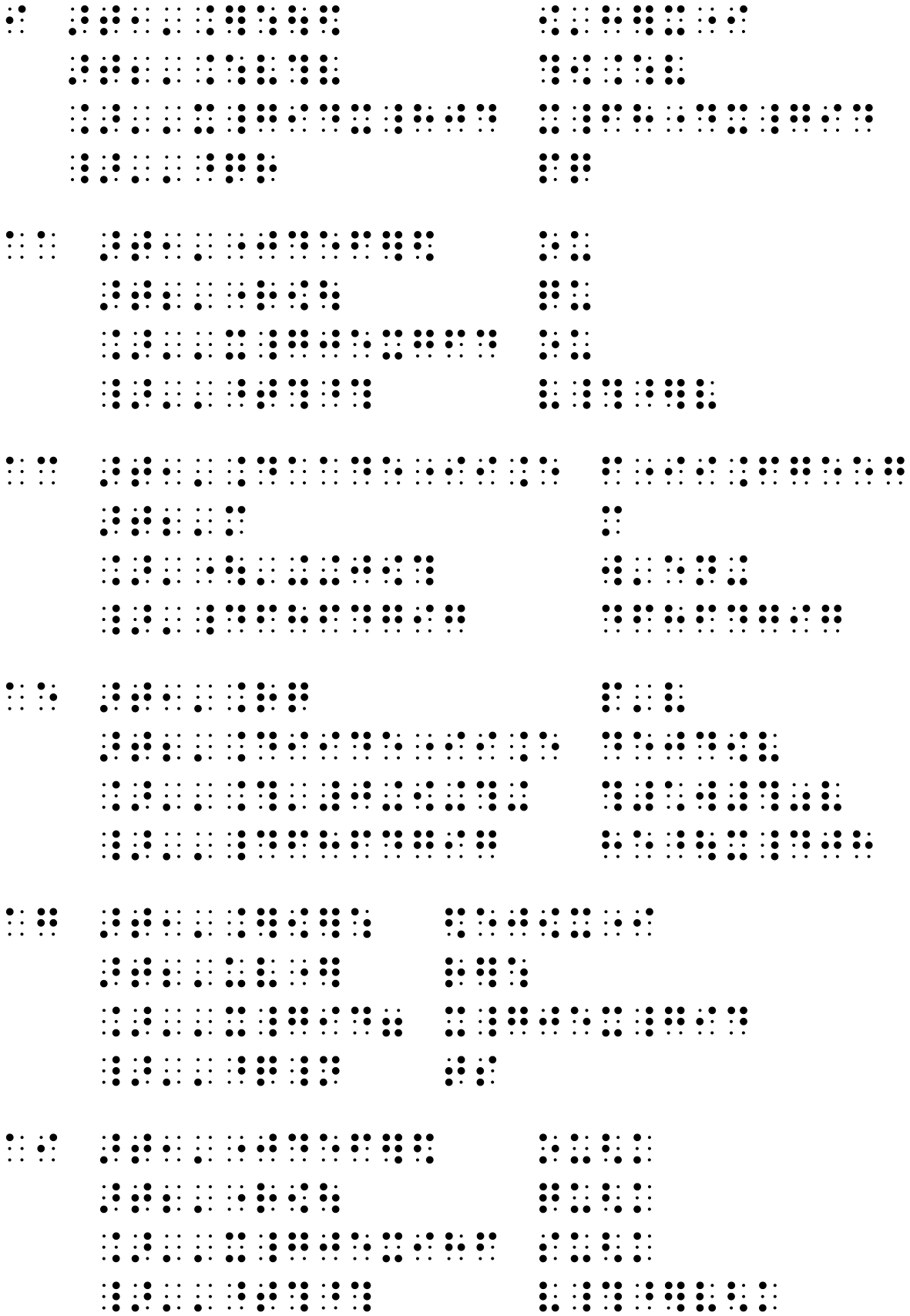
15

Third system of the musical score. The piano part features a more active bass line with eighth-note patterns.

17

19

Fourth system of the musical score, concluding the piece. The piano part ends with a final chord and a bass line ending on a low note.

Allegretto

Trompet 1

Trompet 2

Allegretto

3 5 7 9 11 13 15 17 19

Braille musical notation for the first system, consisting of four staves of music.

Braille musical notation for the second system, consisting of four staves of music.

Moderato

Violin I

Violin II

Viola

Violoncello

Vln. I

Vln. II

Vla.

Vc.

Vln. I

Vln. II

Vla.

Vc.

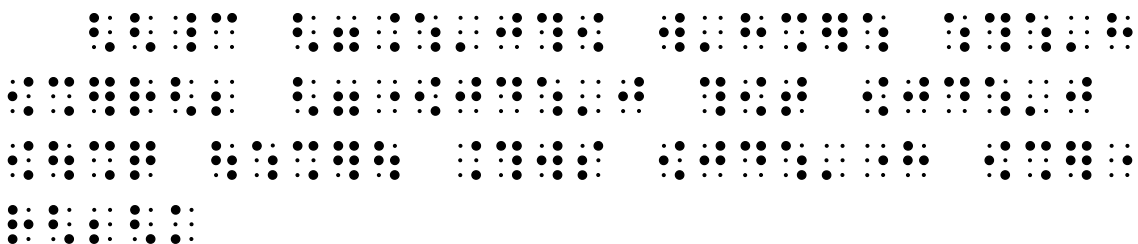
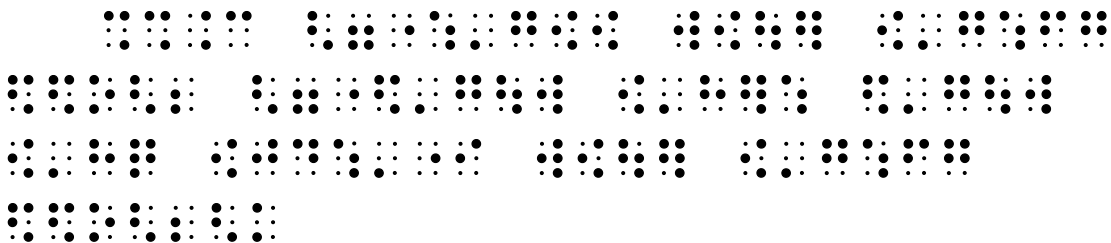
Repetisjonstegn

Hvis 8 takter skal gjentas, setter vi i punktskrift bare 8 - eller dc.8. Men vi kan også gjøre slik det gjøres i svartskrift: la repetisjonstegn "omslutte" det som skal repeteres. Repetisjonstegene ser slik ut:

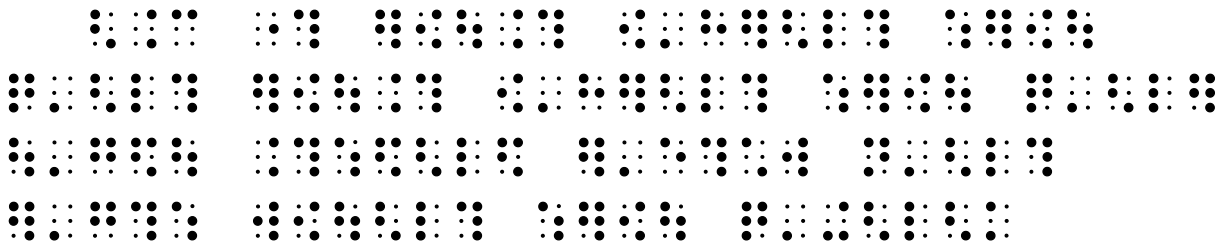
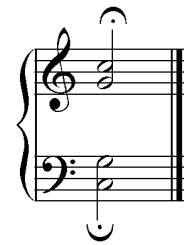
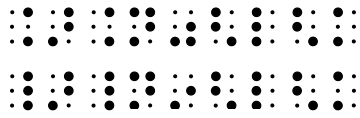
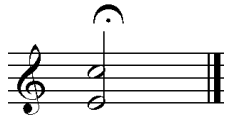
⠠⠠⠠⠠ = repetisjonstegn begynner

⠠⠠⠠⠠ = repetisjonstegn slutter

I følgende melodi repeteres de fire 4 taktene, men opptakten i 4. takt er ikke lik første og annen gang. Vi markerer derfor disse taktene med følgende tegn:

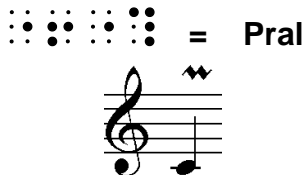
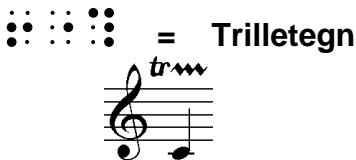
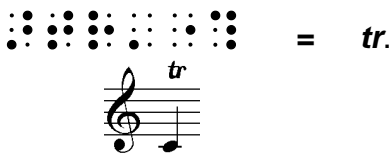
Triller

Trille er veksling mellom hovednote og oversekund. Markering av trille kan gjøres ved å sette *tr* foran noten, men det finnes også eget tegn for trille. Er trillen over flere taktslag, settes gjerne *tr* foran, mens kortere triller markeres med trilletegnet. Utenom "vanlig" trille har vi to spesielle triller - med egne tegn:

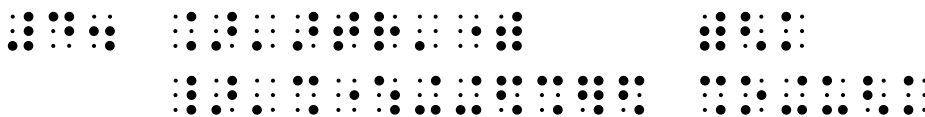
Pral - én eller to vekslinger mellom hovednote og oversekund

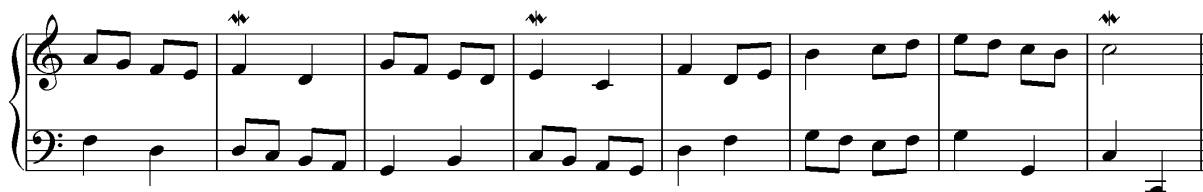
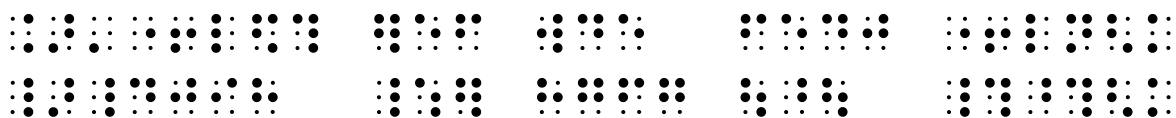
Mordent - én eller to vekslinger mellom hovednote og undersekund

I svartskrift er tegnet for pral og tegnet for mordent temmelig like; forskjellen er at tegnet for mordent er et gjennomstrøket praltegn.

Øvelser med triller

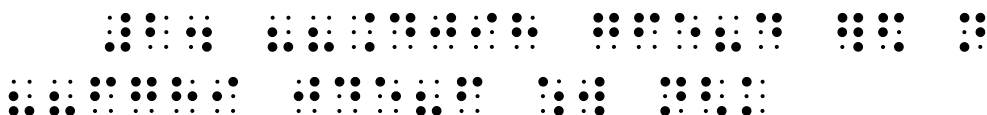
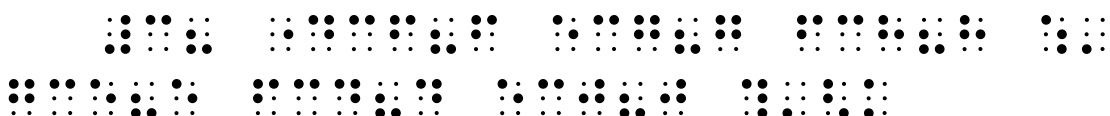
NYANSER

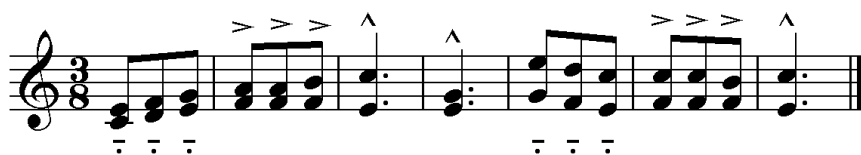
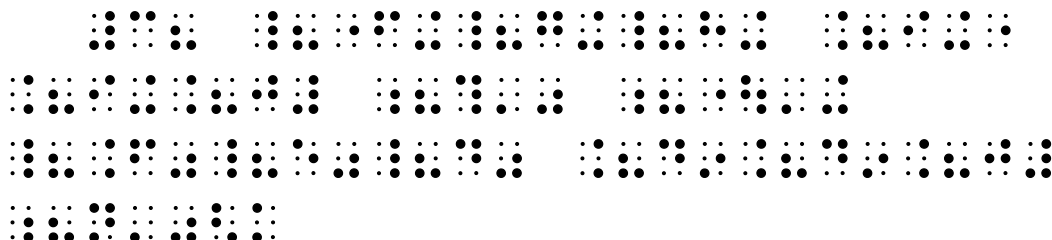
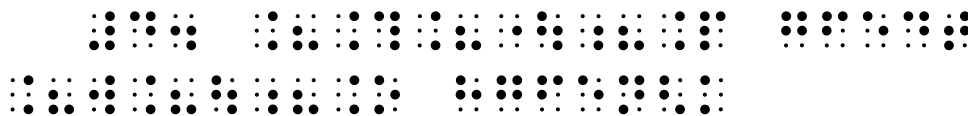
Staccato

Tegn for staccato i punktskrift består av punktene 2,3,6 - (parentes begynner):

⠠⠨⠠ = **Staccatotegn**

Staccatotegnet står foran noten. Ved mer enn tre staccati på rad settes dobbelttegn foran første og enkelttegn foran siste noten som har staccato.

SEGNO

Dersom det står segno i **svartskrift**, vil det alltid også stå tilsvarende i punktskriftnotene. Men i punktskrift kan systemet med segno brukes, selv om det ikke brukes i **svartskrift**noten. Der det er flere deler som repeteres, brukes flere ganger segno. De forskjellige delene nummereres fortløpende med forkortede tall. Dette noteres slik:

- ⠠⠠⠠ = segno 1
- ⠠⠠⠠⠠ = repeter fra segno 1
- ⠠⠠⠠ = segno 2
- ⠠⠠⠠⠠ = repeter fra segno 2
- ⠠⠠⠠ = segno 3
- ⠠⠠⠠⠠ = repeter fra segno 3

Bruremarsj

Gunleik Bergrud

The musical score for "Bruremarsj" by Gunleik Bergrud is written in G major (one sharp) and 2/4 time. It consists of ten staves of music, with measure numbers 9, 17, 25, 33, 41, 50, 58, 66, 74, 82, and 90 indicated at the beginning of each line. The melody is characterized by a steady eighth-note pattern, often with triplets and accents. The key signature is G major, and the time signature is 2/4. The piece concludes with a final cadence in G major.

Braille notation for the first system of music, consisting of two staves of Braille.

Musical staff with a treble clef, 3/4 time signature, and a melody. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above the notes.

Braille notation for the second system of music, consisting of two staves of Braille.

Musical staff with a treble clef, 2/4 time signature, and chords. Fingerings are indicated by numbers 1-5 below the notes.

På strykeinstrumenter og gitar brukes bare fire fingre på venstre hånd. På disse instrumentene er punkt 1,3 løs streng.

NOTER FOR GITAR

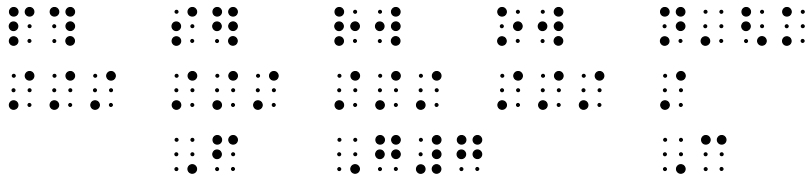
Gitar kan både være et akkordinstrument og et soloinstrument. Når gitaren brukes som et akkordinstrument, skrives besifring i tillegg til melodi. Da kan bokstavbesifring eller notebesifring nyttes. Rytmen kan i noen tilfeller være opp til utøveren, men den kan også angis i notene. Her har vi et eksempel der utøveren bestemmer rytmen selv:

Med bokstavbesifring:

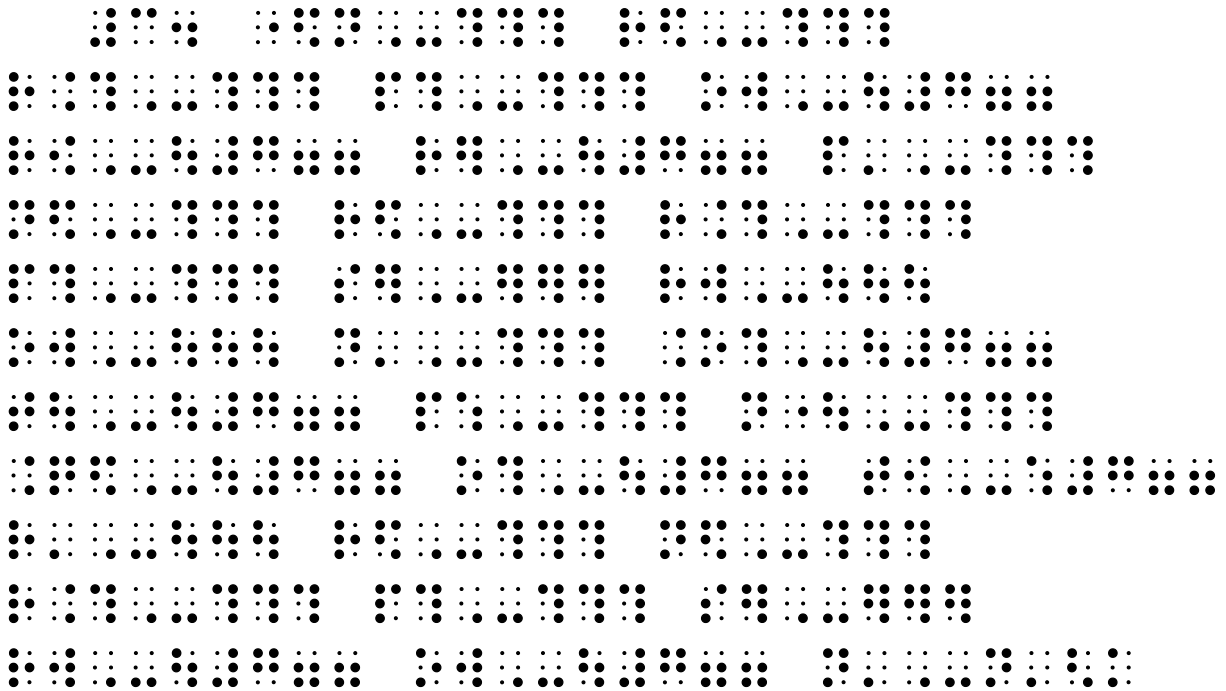
Braille notation for guitar chords with letter fingering, consisting of five systems of two staves of Braille.

Med notebesifring:

Her er den samme melodien med angitt rytme. Med bokstavbesifring må det være tre linjer i hver parallell.

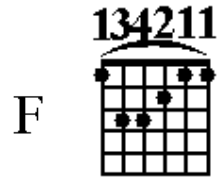
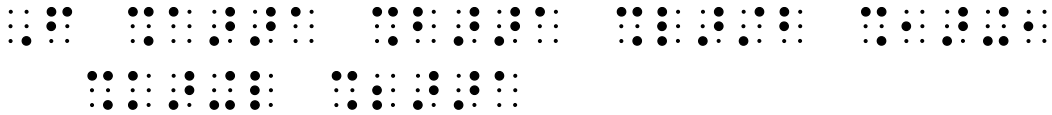

Den samme melodien med angitt rytme og notebesifring.

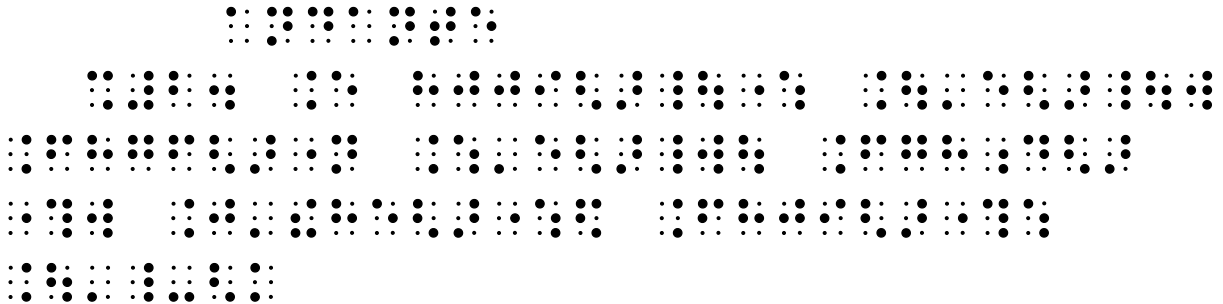

For å angi hvor de enkelte tonene finnes på en gitar, må vi angi aktuell streng og posisjon. Det er også nødvendig å angi fingersetning.

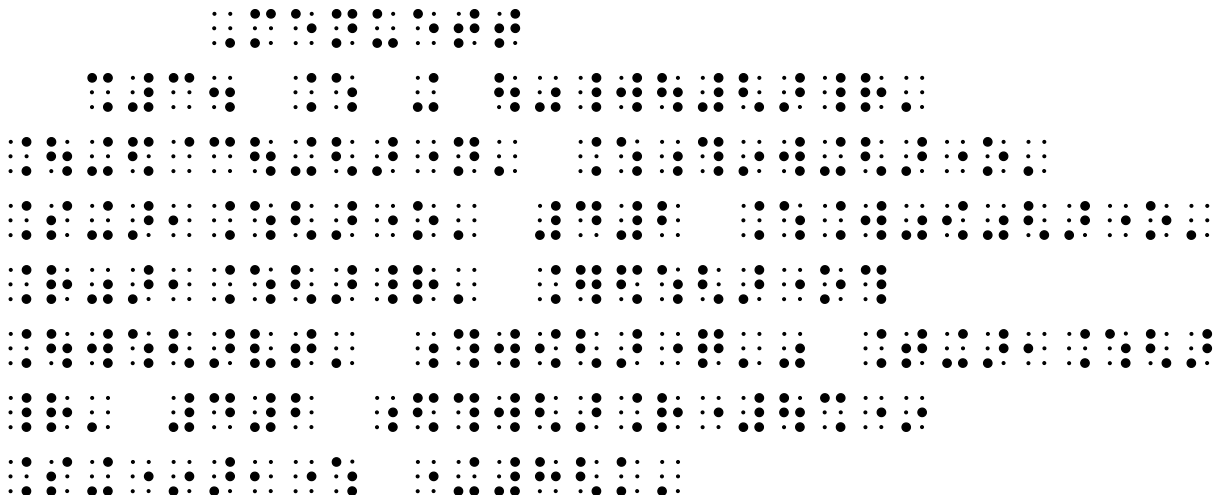
- ⠠⠠⠠⠠⠠⠠ = 1. streng
- ⠠⠠⠠⠠⠠⠠ = 2. streng
- ⠠⠠⠠⠠⠠⠠ = 3. streng
- ⠠⠠⠠⠠⠠⠠ = 4. streng
- ⠠⠠⠠⠠⠠⠠ = 5. streng
- ⠠⠠⠠⠠⠠⠠ = 6. streng

Her følger to eksempler med fingerspill. Her er det nødvendig å ha med fingersetning og/eller posisjonene.

Andante

Braille musical notation consisting of seven lines of rhythmic patterns represented by groups of dots.

Menuett

The musical score for 'Menuett' is written in 3/4 time and consists of seven staves. The first staff is in G major (one sharp). The second and third staves are in G major. The fourth and fifth staves are in B-flat major (two flats). The sixth and seventh staves are in G major. The notation includes treble clefs, notes, rests, and dynamic markings such as 'p' (piano) and 'f' (forte).

NOTER FOR ORGEL

Orgelnoter for høyre og venstre hånd er identisk med noter for piano. I orgelnoter kommer pedal (bass) i tillegg. Tegn for pedal samt høyre og venstre hånd ser slik ut:

 = høyre hånd

 = venstre hånd

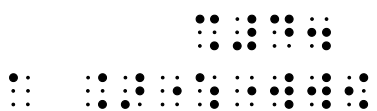

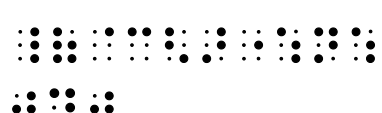
 = pedal

Diagram illustrating musical notation for organ, showing right hand, left hand, and pedal parts using Braille symbols.

The diagram consists of several systems of Braille notation, each representing a different musical phrase. Each system includes a right hand part (RH), a left hand part (LH), and a pedal part (P). The RH and LH parts are written in a standard piano style, while the P part is written in a bass clef. The Braille symbols for RH, LH, and P are used to indicate the hand or part for each note.

Example of a system:

RH: LH: P:

The diagram shows multiple such systems, demonstrating various musical phrases and the use of the organ-specific Braille symbols.

Braille notation for musical notation, consisting of two systems of dots arranged in three rows each.

I orgelnoter står ofte også aktuell registrering. Det tar vi ikke med her. Når det er nummererte takter, kan vi ved repetisjoner angi hvilke takter som skal repeteres. Da skrives tallene i nedre kvadrat med enkel bindestrek mellom tallene (ikke nytt talltegn).

⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠ = 1-25

Heimleg Fantasi

Gunleik Bergrud

Allegretto

The *Allegretto* section consists of six systems of piano music. The first system begins with a treble clef, a 3/4 time signature, and a key signature of one sharp (F#). The first measure is marked *mf*. The second measure is marked *p*. The music features flowing eighth-note patterns in the right hand and accompaniment in the left hand. The second system includes first and second endings. The third system continues the melodic and harmonic development. The fourth system features a repeat sign at the beginning. The fifth system continues the piece's rhythmic and melodic motifs. The sixth system concludes the *Allegretto* section.

Adagio

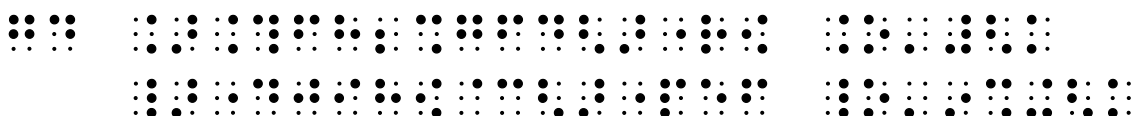
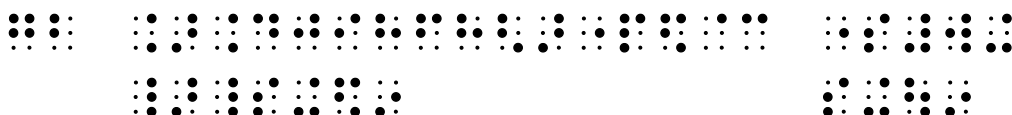
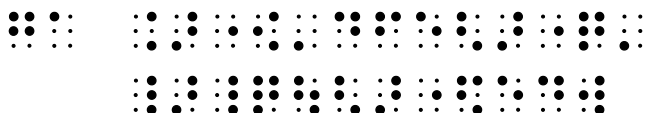
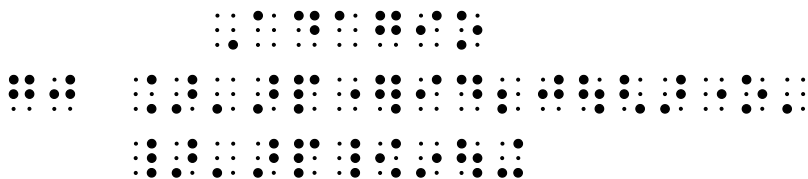
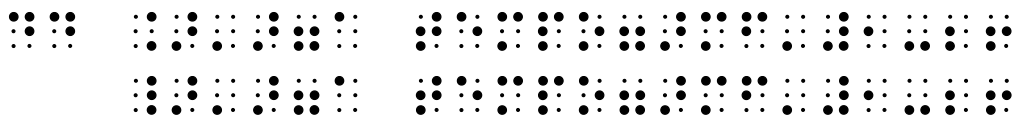
The *Adagio* section consists of three systems of piano music. The first system begins with a treble clef and a 3/4 time signature. The first measure is marked *p*. The music is characterized by a slower tempo and features a prominent triplet in the right hand. The second system continues with a triplet in the right hand and a *mf* dynamic marking. The third system concludes the *Adagio* section with a *mf* dynamic marking and a repeat sign at the end.

A tempo

The *A tempo* section consists of one system of piano music. It begins with a treble clef and a 3/4 time signature. The first measure is marked *mf*. The music returns to a more active tempo and features a melodic line in the right hand and accompaniment in the left hand. The system concludes with a repeat sign.

Adagio

Braille musical notation for the piano score, including the Adagio section with triplets.

NOTER FOR TREKKSPILL

Høyre hånds noter for trekkspill har tegn for høyre hånd, på samme måte som piano eller orgelnoter. Tegnet for venstre hånd (bassene) er 6 3,4,5:

 = **venstre hånd (bassene)**

For bassen markeres hvilken rad som skal brukes (med samme tegn som oktavtegnene, men her gjelder det altså ikke oktavtegn):

 = **1. rad - vekselbass**

 = **2. rad - grunnbass**

 = **3. rad - dur**

 = **4. rad - moll**

 = **5. rad - septim**

 = **6. rad - dim**

Det er også symboler for valg av register, men det tar vi ikke med her.

Denne valsen er satt sammen av de aller mest vanlige vendinger - treklanger og skalaer. Vi kan si at det er en sammenhengende rekke floskler. Men det ER en vals!

Vals

3
M M m 7 7 7

7
3
M M m 7 7

14
3
7 M M M m 7

21
3
7 7 M M m

28
7 7 7 M M M M

36
M 7 7 M M M M

43
M M 7 M M

50

Musical score for measures 50-56. The system consists of a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has two sharps (F# and C#). The melody in the treble clef is primarily eighth-note based. The bass clef accompaniment features chords marked 'M' (Major) and '7' (Dominant Seventh).

57

Musical score for measures 57-63. The system consists of a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has two sharps. The melody continues with eighth-note patterns. The bass clef accompaniment includes chords marked 'M' and '7'.

64

Musical score for measures 64-70. The system consists of a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has two sharps. Measure 64 features a triplet of eighth notes in the treble clef. The bass clef accompaniment includes chords marked 'M', 'm' (minor), and '7'.

71

Musical score for measures 71-77. The system consists of a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has two sharps. Measure 71 features a triplet of eighth notes in the treble clef. The bass clef accompaniment includes chords marked 'M', 'm', and '7'.

78

Musical score for measures 78-84. The system consists of a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has two sharps. Measure 78 features a chordal texture in the treble clef. The bass clef accompaniment includes chords marked 'M' and '7'.

85

Musical score for measures 85-90. The system consists of a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has two sharps. The melody in the treble clef continues with eighth-note patterns. The bass clef accompaniment includes chords marked 'M' and '7'.

91

Musical score for measures 91-96. The system consists of a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has two sharps. The system concludes with a double bar line and repeat signs. The bass clef accompaniment includes chords marked 'M' and '7'.

97

Musical score for measures 97-102. The system consists of a treble and bass clef. The key signature has one sharp (F#). The bass line contains several chords labeled 'M' and 'm'. The treble line features a melodic line with slurs and ties.

103

Musical score for measures 103-108. The system consists of a treble and bass clef. The key signature has one sharp (F#). The bass line contains several chords labeled 'M' and 'm'. The treble line features a melodic line with slurs and ties.

109

Musical score for measures 109-114. The system consists of a treble and bass clef. The key signature has one sharp (F#). The bass line contains several chords labeled '7' and 'M'. The treble line features a melodic line with slurs and ties.

115

Musical score for measures 115-122. The system consists of a treble and bass clef. The key signature has one sharp (F#). The bass line contains several chords labeled 'M' and 'm'. The treble line features a melodic line with slurs and ties.

123

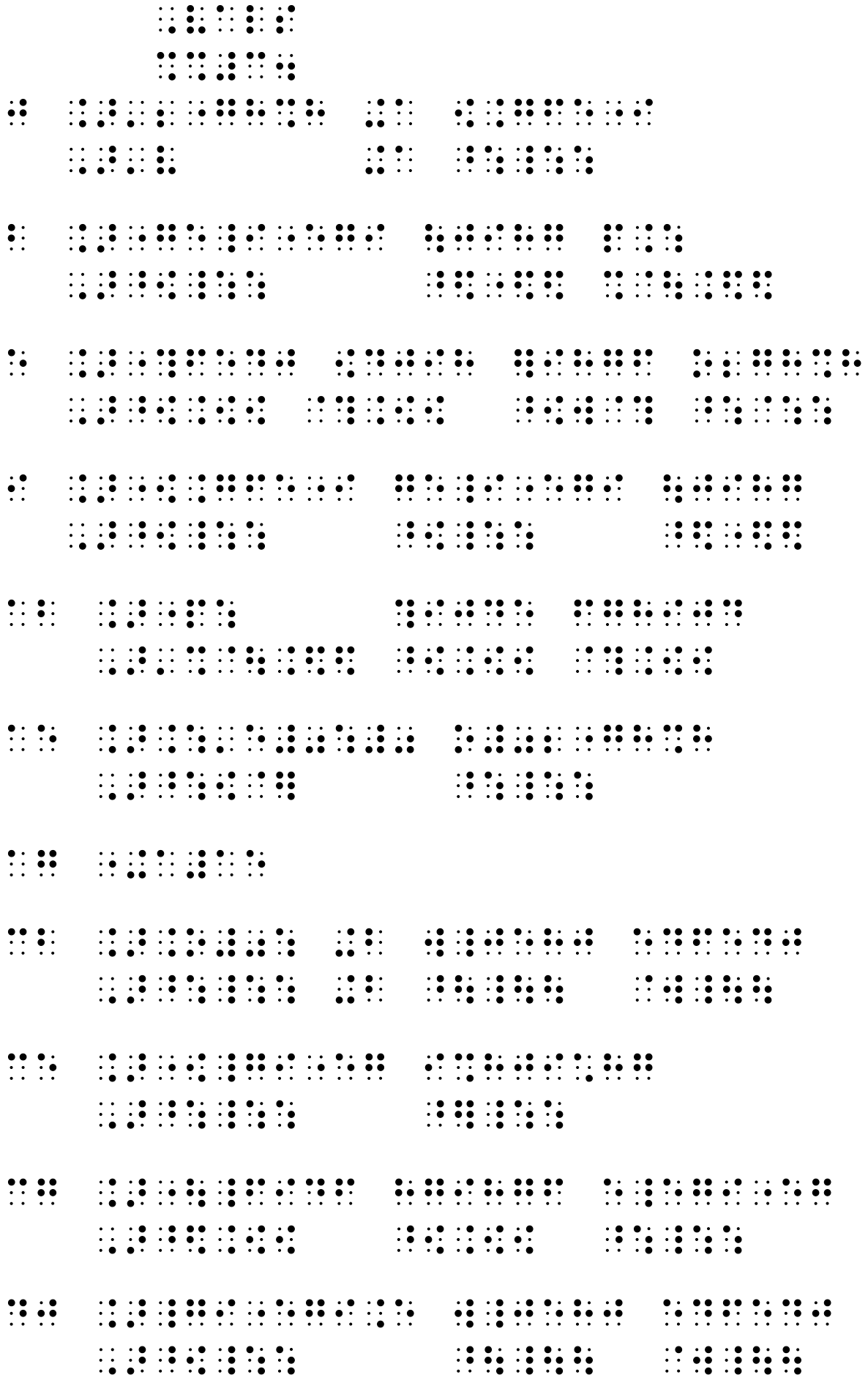
Musical score for measures 123-130. The system consists of a treble and bass clef. The key signature has one sharp (F#). The bass line contains several chords labeled '7' and 'M'. The treble line features a melodic line with slurs, ties, and a triplet of eighth notes in measure 129.

131

Musical score for measures 131-137. The system consists of a treble and bass clef. The key signature has two sharps (F# and C#). The bass line contains several chords labeled '7' and 'M'. The treble line features a melodic line with slurs, ties, and a triplet of eighth notes in measure 136.

138

Musical score for measures 138-144. The system consists of a treble and bass clef. The key signature has two sharps (F# and C#). The bass line contains several chords labeled '7' and 'M'. The treble line features a melodic line with slurs and ties.

•••
•••

••••••••••••••••••••
••••••••••••••••••••

••••••••••••••••••••
••••••••••••••••••••

••••••••••

••••••••••••••••••••
••••••••••••••••••••

TEGNOVERSIKT

Note- og pausetegn

	noter							pauser
Nøytral	⠠	⠡	⠢	⠣	⠤	⠥	⠦	
1/8 og 1/128	⠠	⠡	⠢	⠣	⠤	⠥	⠦	⠋
1/4 og 1/64	⠠	⠡	⠢	⠣	⠤	⠥	⠦	⠌
1/2 og 1/32	⠠	⠡	⠢	⠣	⠤	⠥	⠦	⠍
1/1 og 1/16	⠠	⠡	⠢	⠣	⠤	⠥	⠦	⠎

Oktavtegn

⠠	kontra oktav
⠡	store oktav
⠢	lille oktav
⠣	enstrøken oktav
⠤	tostrøken oktav
⠥	trestrøken oktav
⠦	firstrøken oktav

Fortegn

⠠	kryss
⠡	dobbeltkryss
⠢	be
⠣	dobbeltbe
⠤	opplørningstegn - kvadrat

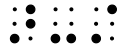

Fingersetning

	1. finger
	2. finger
	3. finger
	4. finger
	5. finger - løs streng

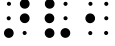

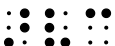

Angivelse av strenger

	1. streng
	2. streng
	3. streng
	4. streng
	5. streng
	6. streng

Posisjoner

	1. posisjon
	2. posisjon
	3. posisjon
	4. posisjon
	5. posisjon
	6. posisjon
	7. posisjon
	8. posisjon
	9. posisjon
	10. posisjon

Prefiks for stemmer

Piano/orgel:		høyre hånd
		venstre hånd
		pedal på orgel
Kor:		solostemme
		sopran
		alt
		tenor
		bass
Strykere:		1. fiolin
		2. fiolin
		bratsj (viola)
		cello
		contrabass
Trekkspill:		høyre hånd
		venstre hånd (bass)

Dobbeltstrek og repetisjonstegn

	dobbeltstrek
	repetisjonstegn begynner
	repetisjonstegn slutt
	1. gang
	2. gang
	segno
	fra segno
	1. segno
	fra første segno

Taktarter

	2/2
	3/2
	2/4
	3/4
	4/4
	6/8

Forsiringer og buer

	legatobue
	bindebue
	akkordbindebue
	strofebue
	trille
	pral
	mordent

⠠	staccato
⠠⠠	portamento
⠠⠠⠠	tenuto
⠠⠠⠠	aksent
⠠⠠⠠	sterk aksent
⠠⠠⠠	fermate

BRAILLES GRUNNLAG FOR NOTESYSTEMET

	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠
⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠
⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠
⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠
⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠
⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠
⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠

LESETABELL

⠠	1. finger
⠡	2. finger
⠢	3. finger
⠣	4. finger
⠤	5. finger / løs streng
⠥	triol
⠦	punktert note / forkortingspunktum i tekst
⠧	legatobue / slutt på lang legatobue
⠨	legatobue over mer enn tre toner
⠩	c nøytral / c 8-delsnote / c 128-delsnote
⠪	c 4-delsnote / c 64-delsnote
⠫	d nøytral / d 8-delsnote / d 128-delsnote
⠬	kryss
⠭	dobbelt kryss / prefiks for angivelse av streng
⠮	1. streng
⠯	2. streng
⠰	3. streng
⠱	4. streng
⠲	5. streng
⠳	6. streng
⠴	d 4-delsnote / d 64-delsnote
⠵	oppløsningstegn – kvadrat
⠶	e nøytral / d 8-delsnote / d 128-delsnote
⠷	f nøytral / f 8-delsnote / f 128-delsnote
⠸	f 4-delsnote / f 64-delsnote

⠠⠠	e nøytral / e 8-delsnote / e 128-delsnote
⠠⠠	e 4-delsnote / e 64-delsnote
⠠⠠	g 4-delsnote / g 64-delsnote
⠠⠠	be
⠠⠠⠠	dobbelt be
⠠⠠⠠	fermate
⠠⠠⠠	sluttegn - dobbeltstrek
⠠⠠⠠	repetisjon begynner
⠠⠠⠠	repetisjon slutter
⠠⠠⠠	bistemmetegn over en hel takt
⠠⠠	e halvnote / e 32-delsnote
⠠⠠	f halvnote / f 32-delsnote
⠠⠠	f helnote / f 16-delsnote
⠠⠠	g halvnote / g 32-delsnote
⠠⠠	e helnote / e 16-delsnote
⠠⠠	g helnote / 16-delsnote
⠠⠠	4-dels pause / 64-dels pause
⠠⠠	a nøytral / a 8-delsnote / a 128-delsnote
⠠⠠	h nøytral / h 8-delsnote / h 128-delsnote
⠠⠠	h 4-delsnote / h 64-delsnote
⠠⠠	intervalltegn for septim
⠠⠠⠠	7. posisjon på gitar
⠠⠠	a 4-delsnote / a 64-delsnote
⠠⠠	4-deler i taktart
⠠⠠	langt forslag / gjentakelse i tekst
⠠⠠⠠	kort forslag
⠠⠠	helpaust / 16-dels pause

⠠⠠⠠	c halvnote / c 32-delsnote
⠠⠠⠠⠠	c helnote / c 16-delsnote
⠠⠠⠠	d halvnote / d 32-delsnote
⠠⠠⠠	8-dels pause / 128-dels pause
⠠⠠⠠⠠	d helnote / d 16-delsnote
⠠⠠⠠	halvpause / 32-dels pause
⠠⠠⠠	a halvnote / a 32-delsnote
⠠⠠⠠⠠	h halvnote / h 32-delsnote
⠠⠠⠠⠠	h helnote / h 16-delsnote
⠠⠠⠠	trille / plusstegn
⠠⠠⠠	a helnote / a 16-delsnote
⠠⠠⠠	likhetstegn / tekstparentes i noter
⠠⠠⠠	staccato
⠠⠠⠠	intervalltegn for sekund
⠠⠠⠠	ordtegn
⠠⠠⠠⠠⠠	crescendopil begynner
⠠⠠⠠⠠⠠	diminuendopil begynner
⠠⠠⠠⠠⠠	crescendopil slutter
⠠⠠⠠⠠⠠	diminuendopil slutter
⠠⠠⠠⠠	pustetegn
⠠⠠⠠⠠	sopran
⠠⠠⠠⠠	alt
⠠⠠⠠⠠	tenor
⠠⠠⠠⠠	bass
⠠⠠⠠⠠⠠	1. fiolin
⠠⠠⠠⠠⠠	2. fiolin
⠠⠠⠠⠠⠠	bratsj

⠠⠨⠠⠨⠠⠨	cello
⠠⠨⠠⠨⠠⠨	kontrabass
⠠⠨⠠⠨⠠⠨	contra basso
⠠⠨⠠	intervalltegn for kvart
⠠⠨⠠⠨	1. gang repetisjon
⠠⠨⠠⠨	2. gang repetisjon
⠠⠨⠠	intervalltegn for kvint
⠠⠨⠠	intervalltegn for ters / segnotegn
⠠⠨⠠⠨	1. segno
⠠⠨⠠⠨	2. segno
⠠⠨⠠⠨	3. segno
⠠⠨⠠	intervalltegn for sekst
⠠⠨⠠	intervalltegn for oktav
⠠⠨⠠	tegn for kontra oktav
⠠⠨⠠⠨	tegn for subkontra oktav
⠠⠨⠠⠨	bindebue for én stemme
⠠⠨⠠	tegn for store oktav
⠠⠨⠠⠨	frasebue slutter
⠠⠨⠠⠨	pedal i orgelnoter
⠠⠨⠠	tegn for lille oktav
⠠⠨⠠⠨	tenuto
⠠⠨⠠⠨	venstre hånd
⠠⠨⠠	tegn for enstrøken oktav / bindepunkt
⠠⠨⠠⠨	kort bistemmetegn
⠠⠨⠠⠨	pral
⠠⠨⠠⠨⠠⠨	mordent
⠠⠨⠠⠨	solostemme

⠠⠠⠠⠠	dal segno
⠠⠠⠠⠠⠠⠠	gå til 1. segno
⠠⠠⠠⠠⠠⠠	gå til 2. segno
⠠⠠⠠⠠⠠⠠	gå til 3. segno
⠠⠠	tegn for tostrøken oktav
⠠⠠⠠	taktdelingstegn
⠠⠠⠠	venstre hånd
⠠⠠	tegn for trestøken oktav
⠠⠠⠠	frasebue begynner
⠠⠠⠠	teksttegn
⠠⠠	tegn for firstrøken oktav
⠠⠠⠠	tegn for femstrøken oktav
⠠⠠⠠	notetegn
⠠⠠⠠	trekkspillbass
⠠⠠⠠	besifringstegn

INTRATA

Innføring i punktskriftnoter

Del 2

Intrata del 2 er en videreføring av Intrata del 1 (skriftserie nr. 74), og gir videre innføring i punktskriftnoter. Intrata del 2 gir opplæring i punktskriftnoter for forskjellige instrumentgrupper, som klaviaturinstrumenter - piano, orgel og trekkspill, blåseinstrumenter som ett og to soloinstrumenter sammen med piano, og dessuten noter for gitar. Heftet inneholder også noter for kor, notasjon av ornamentikk og en tegnoversikt.

Heftet gis ut i to identiske utgaver, en taktil utgave for punktskriftbrukere og en visuell utgave for seende. Heftet er beregnet for musikk lærere som skal undervise i punktskriftnoter, men kan også benyttes av punktskriftbrukere som skal lære noter.

Forfatter: Gunleik Bergrud
Utgiver: Huseby kompetansesenter
Gamle Hovsetervei 3, 0768 OSLO
Telefon: 22 02 95 00
Faks: 22 92 15 90
E-post: huseby@statped.no
www.statped.no

Utgivelsesår: 2010
Statped skriftserie nr. 100
© Huseby kompetansesenter

ISSN 1503-271X
ISBN 978-82-7740-943-6

Huseby kompetansesenter
Statlig spesialpedagogisk støttesystem